

BIZNIS IS BIZNIS

- Pracovní zdravotná služba
- Systém kvality

R.1996: Závodná zdravotná služba (ďalej ZZS)

Problematika **ZZS** bola v legislatíve SR upravená z hľadiska základných povinností zamestnávateľa **zákonom č.330/1996 Z.z.** o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení neskorších predpisov.

Podľa **§16 ods.(2)**:

Všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá **MZ SR**, ustanoví **podrobnosti o rozsahu a náplni výkonu ZZS.**

R. 2003: SZU a ZZS

- zák. č. 401/2002 Z.z. 1.9.2002 o **zriadení Slovenskej zdravotníckej univerzity**
- nevyčkala na vydanie VZPP a v r.2003 organizovala 2-dňové **kurzy** za poplatok 3000 Sk
- vydala podľa zák. č. 401/2002 Z.z. a Nariadenia vlády č.157/2002 o ďalšom vzdelávaní pracovníkov v zdravotníctve účastníkom kurzu **certifikát o spôsobilosti vykonávať certifikovanú pracovnú činnosť závodná zdravotná služba**

R.2006 a 2007: MZ SR a ZZS

Problematiku pracovnej zdravotnej služby (ďalej PZS) upravujú predpisy:

Zák.č.126/2006 o verejnom zdravotníctve
(účinný od 1.6.2006)

- **Zák.č.124/2006 o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci**
(účinný od 1.7.2006, zmeny v 309/2007 od 1.9.2007)
- Vyhl.č. **458/2006 o podrobnostiach** o rozsahu a náplni výkonu **PZS**, o zložení tímu odborníkov, ktorí ju vykonávajú, a o požiadavkách na ich odbornú spôsobilosť
(účinná od 14.7.2006)
- **Zák. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia** (účinný od 1.9.2007) – zrušil čl. I zák. 126/2006

Zák.č.124/2006 o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (1.7.2006)

Smernica Rady 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a zdravia pracovníkov pri práci (12.6.1989)

Zadefinoval **preventívne a ochranné služby**:

1. Bezpečnostnotechnická služba (§22)
2. Pracovná zdravotná služba (§26)

Zák.č.124/2006 o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (1.7.2006)

V zmysle zákona o ochrane zdravia patrí medzi všeobecné povinnosti zamestnávateľa v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci aj **povinnosť zabezpečiť vykonávanie zdravotného dohľadu pracovnou zdravotnou službou vrátane lekárskeho preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci,**

a to v pravidelných intervaloch s prihliadnutím na charakter práce a na pracovné podmienky na pracovisku,

ako aj vtedy, ak o to zamestnanec požiada.

Zák.č.124/2006 o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (1.7.2006)

Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť vykonávanie preventívnych a ochranných služieb, ktorými sú bezpečnostnotechnická služba (BTS) a pracovná zdravotná služba (PZS) buď

1. **vlastnými zamestnancami** alebo
2. je **povinný zmluvne dohodnúť** vykonávanie preventívnych a ochranných služieb (BTS a PZS) **dodávateľským spôsobom** s jednou FO alebo viacerými FO - podnikateľmi, alebo s PO, ktoré sú oprávnené na výkon preventívnej a ochrannej služby (BTS a PZS)

Zák.č.124/2006 o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci (1.7.2006)

§26 Pracovná zdravotná služba

- zisťuje nebezpečenstvá a hodnotí **zdravotné riziká**, ktoré ohrozujú zdravie zamestnancov pri práci,
- dohliada na faktory **pracovného prostredia** a na stav pracovných podmienok, ktoré môžu ovplyvňovať zdravie zamestnancov,
- podporuje **prispôsobovanie práce** zamestnancom,
- poskytuje **poradenstvo** zamestnávateľovi i zamestnancom
- zúčastňuje sa... (programy, PN, reahb., 1.pomoc)
- školí zamestnancov na poskytovanie **prvej pomoci**
- spolupracuje pri poskytovaní informácií, výcviku a výchovy v oblasti ochrany a kladného **ovplyvňovania zdravia**, hygieny, fyziológie a psychológie práce a ergonómie
- **dohliada na zdravie zamestnancov v súvislosti s prácou**

Vyhl. 458/2006

o podrobnostiach o rozsahu ...

o podrobnostiach o rozsahu a náplni výkonu **PZS**,
o zložení **tímu odborníkov**, ktorí ju vykonávajú,
a o požiadavkách na ich **odbornú spôsobilosť**.

§ 1 Podrobnosti o rozsahu a náplni **výkonu PZS**

§ 2 Podrobnosti o zložení **tímu odborníkov**
a požiadavkách na ich odbornú spôsobilosť

§ 3 Spoločné a prechodné **ustanovenia**

Vyhl. 458/2006

o podrobnostiach o rozsahu ...

§2 (1) Tím odborníkov PZS s ohľadom na pracovné podmienky u zamestnávateľa tvoria

(a) lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore
pracovné lekárstvo alebo služby zdravia
pri práci

(b) asistent po získaní

(c) sestra

Vyhl. 458/2006

o podrobnostiach o rozsahu ...

- 1) Pracovné činnosti lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore pracovné lekárstvo alebo so špecializáciou v špecializačnom odbore služby zdravia pri práci podľa § 2 ods. 1 písm. a) môže v tíme odborníkov PZS vykonávať aj **lekár, ktorý získal špecializáciu podľa predpisov účinných do 31. decembra 2004 v špecializačnom odbore**
 - (a) hygiena práce a pracovné lekárstvo,
 - (b) klinické pracovné lekárstvo a klinická toxikológia alebo
 - (c) preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia.

Vyhl. 458/2006

o podrobnostiach o rozsahu ...

- (2) V tíme odborníkov PZS môže plniť úlohy aj lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo 1. stupňa.

Takýto lekár môže plniť úlohy v tíme odborníkov PZS pre **zamestnancov, ktorí nevykonávajú rizikové práce** podľa osobitného predpisu, 12) a to len pod odborným dohľadom lekára podľa § 2 ods. 1 písm. a) alebo lekára so špecializáciou podľa odseku 1.

Vyhl. 458/2006

o podrobnostiach o rozsahu ...

- (4) **Minimálne zloženie** tímu odborníkov PZS môže byť do **31. decembra 2011 lekár** podľa § 2 ods. 1 písm. a) a sestra alebo **lekár** podľa odseku 1 a **sestra**.

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

Predmet úpravy:

- vykonávanie **prevencie** ochorení a iných porúch zdravia
- požiadavky na zdravé životné podmienky a zdravé **pracovné podmienky**
- **povinnosti** FO a PO pri ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia
- výkon štátneho zdravotného **dozoru**
- **priestupky** a iné správne delikty na úseku verejného zdravotníctva

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

§ 30 Povinnosti pri ochrane zdravia pri práci

LPP vo vzťahu k práci vykonávajú lekári PZS u zamestnancov

- a) pred nástupom do práce,
- b) v súvislosti s výkonom práce,
- c) pred zmenou pracovného zaradenia,
- d) pri skončení pracovného pomeru zo zdravotných dôvodov,
- e) po skončení pracovného pomeru.

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

LPP vo vzťahu k práci v súvislosti s výkonom práce vykonávajú lekári PZS

a) jedenkrát za rok pri práci zaradenej do 3. a 4.kategórie a u pracovníkov kategórie A,2

b) jedenkrát za tri roky pri práci zaradenej do 2.kategórie

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

LPP vo vzťahu k práci po skončení pracovného pomeru vykonávajú lekári PZS raz za 3 roky pri prácach s rizikovými faktormi s neskorými následkami na zdravie, zaradených do 3. a 4. kategórie.

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

ÚVZ alebo **RÚVZ** môže nariadiť zamestnávateľovi vykonanie **mimoriadnej LPP vo vzťahu k práci**, ak sa výrazne zmenia faktory práce a pracovného prostredia alebo riziko alebo ak dôjde k závažným zmenám zdravotného stavu zamestnancov vo vzťahu k vykonávanej práci.

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

LPP vykonávajú lekári PZS

**so špecializáciou v špecializačnom odbore
pracovné lekárstvo, klinické pracovné
lekárstvo a klinická toxikológia a služby
zdravia pri práci u zamestnancov, ktorí
vykonávajú práce zaradené do prvej,
druhej, tretej a štvrtej kategórie.**

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

U zamestnancov, ktorí vykonávajú práce zaradené do **1. a 2. kategórie**, môžu vykonávať LPP vo vzťahu k práci aj **lekári PZS so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo.**

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

LPP vo vzťahu k práci u tehotných žien, matiek do konca deviateho mesiaca po pôrode a dojčiacich žien vykonáva lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore gynekológia a pôrodníctvo. LPP vo vzťahu k práci u mladistvých pred nástupom do práce vykonáva lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecná starostlivosť o deti a dorast. Na požiadanie lekára PZS vykonávajú ďalšie doplnkové preventívne vyšetrenia aj **iní lekári príslušných špecializácií.**

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

Lekár PZS zaznamenáva všetky výsledky vyšetrení LPP vo vzťahu k práci do zdravotnej dokumentácie a vypracuje **posudok o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti**. Posudok odovzdá **zamestnávateľovi a kópiu posudku zašle lekárovi**, s ktorým má zamestnanec uzatvorenú dohodu o poskytovaní ambulantnej zdravotnej starostlivosti.

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

Posudok obsahuje názov a sídlo zamestnávateľa, meno, priezvisko, rodné číslo, adresu bydliska, pracovné zaradenie, faktor pracovného prostredia, kategóriu práce zamestnanca, záver posudku a poučenie.

Náklady, ktoré vznikli v súvislosti s posudzovaním zdravotnej spôsobilosti na prácu, **uhrádza zamestnávateľ**.

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

§ 31 Hodnotenie zdravotných rizík a kategorizácia prác

Podľa úrovne a charakteru faktorov práce a pracovného prostredia, ktoré môžu ovplyvniť zdravie zamestnancov, hodnotenia zdravotných rizík a na základe zmien zdravotného stavu zamestnancov sa práce zaraďujú do **štyroch kategórií**.

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

Do **1. kategórie** sa zaraďujú práce, pri ktorých **nie je riziko poškodenia zdravia** zamestnanca vplyvom práce a pracovného prostredia.

Do **2. kategórie** sa zaraďujú práce, pri ktorých **vzhľadom na riziko nie je predpoklad poškodenia zdravia**.

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

Do **3. kategórie** sa zaraďujú práce, pri ktorých aj napriek prijatým opatreniam môže dôjsť k poškodeniu zdravia.

Do **4. kategórie** sa len **výnimočne na obmedzený čas**, najviac na jeden rok, zaraďujú práce uvedené v odseku 5 §31.

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

Rizikovou prácou je práca zaradená do 3. a 4. kategórie.

O zaradení práce do 3. a 4. kategórie rozhoduje **RÚVZ** na základe návrhu zamestnávateľa alebo z vlastného podnetu.

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

§52 Povinnosti FO-podnikateľov a právnických osôb

5) Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti a zdravotnícki pracovníci sú povinní vypracovať prevádzkový poriadok a predložiť ho **RÚVZ na schválenie**, ako aj návrh na jeho zmenu, a dodržiavať schválený prevádzkový poriadok.

Až keď: MZ SR ustanoví **všeobecne záväzným právnym predpisom** podrobnosti o **požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení** z hľadiska ochrany zdravia (asi k 1.1.2008).

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

(43) **Správneho deliktu** na úseku verejného zdravotníctva sa dopustí **poskytovateľ zdravotnej starostlivosti**, ak poruší niektorú z povinností podľa § 52 ods. 5 (sankcia 500 - 500 000 Sk).

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

Správneho deliktu na úseku verejného zdravotníctva v oblasti **ochrany zdravia pri práci** sa dopustí **FO-podnikateľ alebo PO**, ak (sankcia 50 00 – 1 000 000 Sk)

- a) nezabezpečí **opatrenia** podľa § 30 ods. 1 písm. a),
- b) nezabezpečí pre svojich zamestnancov **posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu**
- c) nepredloží lekárovi PZS **zoznam zamestnancov**

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

- d) neuchová **záznamy o výsledkoch LPP vo vzťahu k práci** zamestnancov podľa § 30 ods. 1 písm. d),
- e) nesplní **oznamovaciu povinnosť** podľa § 30 ods. 1 písm. e),
- f) nezabezpečí zamestnancom **mimoriadnu LPP vo vzťahu k práci** nariadenú ÚVZ alebo RÚVZ podľa § 30 ods. 7,
- g) nesplní niektorú z **povinností** podľa § 31 ods.7 (napr. k 31.12. predložiť RÚVZ správu o opatr.)

Zák.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravotníctva

Zák.126/2006, §44, písm. m: (už neplatí)

Vláda ustanoví nariadením **podrobnosti o LPP vo vzťahu k práci** a o náležitostiach posudku o zdravotnej spôsobilosti na výkon práce,

Zák. 355/2007, §62, písm. b:

Ministerstvo ustanoví **všeobecne záväzným právnym predpisom** podrobnosti o **požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení** z hľadiska ochrany zdravia (asi k 1.1.2008).

PZS v praxi

PRACOVNÁ ZDRAVOTNÁ SLUŽBA - VIAZANÁ ŽIVNOSŤ

Pracovná zdravotná služba je v zmysle prílohy č. 2 zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní **viazanou živnosťou**, čo znamená, že na jej vykonávanie musí mať FO alebo PO vydané **živnostenské oprávnenie**. Podmienkou vydania živnostenského oprávnenia je získanie **oprávnenia vydaného ÚVZ SR** podľa § 21 ods. 8 zákona č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci.

Samosprávny kraj nie je kompetentný zasahovať do procesu získania oprávnenia na výkon PZS.

Získanie licencie vydanej **Slovenskou lekárskou komorou** v špecializačnom odbore pracovné lekárstvo alebo služby zdravia pri práci nie je podmienkou získania uvedeného oprávnenia.

PZS v praxi

- pod hrozbou sankcií zák. 355/2007 ukladá **FO-podnikateľom** a **PO povinnosť zabezpečiť činnosti PZS** vo vlastnej réžii alebo dodávateľsky
- ak dodávateľsky – **FO-podnikatelia** a **PO** povinne uzatvárajú zmluvy s PZS (t.č. je v SR asi 74 PZS)
- následne **PZS** uzatvára zmluvy (z. o dielo) s **VLD** na vykonávanie LPP vo vzťahu k práci
- PZS uzatvára zmluvy aj so **špecialistami** a **laboratóriami**

PZS v praxi

**PZS - cena LPP vo vzťahu k práci pre FO-
podnikateľov je 900 -1500 Sk**

PZS z tejto sumy uhrádza:

VLD: 300-500 Sk (VLD inkasoval za PP 200-400 Sk)

Špecialista: 300- 500 Sk

Laboratórium: sumu vo výške ceny bodovej
hodnoty laboratórnych výkonov (ako ZP)

PZS: zbytok zo sumy 900 – 1500 Sk po vyplatení VLS, šp., lab.

- ktorého časť je použitá na prevádzku PZS
- zvyšok predstavuje zisk PZS

PZS v praxi

Obava VLD, že **PZS im berie príjem**, ktorý mali za vykonávanie LPP.

Opodstatnenosť je najmä v tom prípade, ak by na vykonávanie LPP použili PZS-ky výlučne svojich VLD, čo v praxi nie je reálne (nezaplatia ich, vzdialenosť), preto sú LPP zabezpečované PZS-kami prostredníctvom doterajších VLD.

Problémy pre zazmluvnenie VLD vznikajú v súvislosti s vykonávaním LPP u malých podnikateľských subjektov, nebývajú u podn.subjektov s väčším počtom zamestnancov.

Ako ďalej (SLK)

§ 21 ods. 2 zákona č. 124/2006 Z.z. sa dopĺňa o poslednú vetu, ktorá znie nasledovne:

PZS v prípade zamestnancov s nízkym rizikom poškodenia zdravia môže zamestnávateľ zabezpečiť priamo prostredníctvom poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

§ 28 zákona č. 124/2006 Z.z. sa dopĺňa o odsek 3, ktorý znie nasledovne:

PZS sa na plnenie úloh podľa tohto zákona zaväzuje uzavrieť zmluvu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti so všetkými poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti.

Ako ďalej (ÚVZ)

Zák. 355/2007 nezakladá poskytovateľom zdravotnej starostlivosti **povinnosť** predložiť RÚVZ na schválenie nový prevádzkový poriadok (ďalej PP), ak ho majú schválený pred nadobudnutím účinnosti zákona 355/2007 Z.z.

§62 písm. b zák. 355/2007 splnomocňuje **MZ SR** na vydanie **vyhlášky**, ktorá upraví podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia.

RÚVZ odporúča vypracovať PP alebo návrh na jeho zmenu a predložiť ho na schválenie RÚVZ **až po nadobudnutí účinnosti vyhlášky** MZ SR (predpokladaný termín je 1.1.2008)